

РЕШЕНИЕ

№ 261

гр. С., 11.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, I ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на единадесети май през две хиляди
двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Росина Н. Дончева

Членове: Георги Ст. Мулешков
Светослав Н. Н.

при участието на секретаря Цветанка П. Младенова Павлова
като разгледа докладваното от Светослав Н. Н. Въззивно гражданско дело №
20211800500830 по описа за 2021 година

Производството е по чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение № 260081 от 30.08.2021 г., постановено по гр. дело №
513/2017 г. на Районен съд- гр. С., е намалено завещателното разпореждане от
04.03.2015 г., направено със саморъчно завещание от същата дата от страна
на В. С. А., б.ж. на гара Л., община С., ЕГН*****, починала на
25.12.2018 г., на основание чл. 30 ЗН, по направено възражение от Л. Д. АЛ., с
което е завещано на ЗДР. М. П. от гр. С., ж.к. „О.К.“, бл. 602, вх. 3, ет. 2, ап.
160, ЕГН7*****, 3/4 идеални част от правото на собственост върху 58
кв. м. и РЗП от 180 кв. м., заедно с 3/4 идеални части от общите части на
сградата и от правото на строеж върху имота, съставляващ УПИ III 220, кв. 6
по плана на гара Л., община С., с площ от 802 кв. м., със сумата от 14527, 85
лева, необходима за възстановяване на запазената част на Л. Д. АЛ. от гара Л.,
община С., ул. „И.В.“ №15, ЕГН***** от наследството на В. С. А.,

Възстановена е запазената част на Л. Д. АЛ. от наследството на В. С. А.,
като на основание чл. 36, ал. 1 ЗН и е предоставена собствеността на 3/4
идеални част от правото на собственост върху 58 кв.м. и РЗП от 180 кв.м.,
заедно с 3/4 идеални части от общите части на сградата и от правото на
строеж върху имота, съставляващ УПИ III 220, кв.6 по плана на гара Л.,
община С., с площ от 802 кв.м.

Л.А. е осъдена да заплати сума в размер на 19147.15 лева на ЗДР. М. П.,
представляваща паричната равностойност на разполагаемата част на В. С. А..

Отхвърлен е предявеният иск от В. С. А., починала на 25.12.2018 г.,

заместена в процеса от заветника ЗДР. М. П. срещу Л. Д. АЛ. за делба на двуетажна масивна жилищна сграда със застроена площ 58 кв.м. и РЗП от 180 кв.м., заедно с правото на строеж върху имота, съставляващ УПИ III 220, кв. 6 по плана на гара Л., община С., с площ от 802 кв.м.

С оглед изхода на делото ЗДР. М. П. е осъдена да заплати в полза на държавата, по сметка на Районен съд- С., сума в размер на 25 лева представляваща дължима държавна такса.

Недоволна от поставения акт е останала З.П./ищца в първоинстанционното производство/, която е подала въззивна жалба. С нея прави оплакване, че обжалваното решение е неправилно, необосновано и постановено при нарушение на материалния и процесуалния закон. Отправено е искане за отмяна на обжалвания акт и постановяване на нов, с който да се допусне до делба процесния имот.

Сочи се, че първоинстанционния съд не е направил необходимото от негова страна за установяването на разполагаемата и запазена част от наследството, както и това, че не е бил приложил законовия способ за установяване на квотите.

На следващо място се сочи, че са неправилни изводите на първоинстанционния съд, относно стойността на завещания имот и това, че той надвишава с повече от половината разполагаемата част от наследството.

Прави се оплакване, че в наследствената маса е следвало да се включат имотите, които В. А. е била наследила от С. П..

Сочи се, че са неправилни изводите на първоинстанционния съд за това, че ответницата правомерно не е била посочила имотите от наследствената маса при приемането от нейна страна по опис на наследството на В. А., поради което не е следвало да се приеме, че са настъпили последиците визирани в чл. 64 ЗН. Релевират се оплаквания, че в наследствената маса е следвало да се включи имота по пункт втори от исковата молба, предвид факта, че производството по отношение на него е било прекратено.

На последно място се прави оплакване, че в нарушение на съдопроизводствените правила първоинстанционния съд не е обсъдил въпроса за включването на движимите вещи от наследството в делбената маса.

В законоустановения срок не е постъпил отговор на въззивната жалба.

След преценка на данните по делото поотделно и в тяхната съвкупност, с оглед доводите на страните, Софийски окръжен съд приема следното:

Предявени са за разглеждане искове за делба във фазата на допускането.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Решението на РС- С. е валидно и допустимо, а разгледано по същество е правилно.

По отношение на фактическата обстановка:

Ищецът- В. А. е предявила срещу Л.А. иск за делба на два недвижими имоти, както следва:

1. Масивна двуетажна жилищна сграда със застроена площ от 116 кв. м., върху парцел 3, план 220, кв.6 с площ от 802 кв. м. за построяването на жилище до 120 кв. м, при съседни улица, УПИ №2-218, 216, 215, 217: УПИ1-221:УПИ 4-222, всички в кв. 6 по ПУП на с. гара Л..
2. Неурегулиран поземлен имот с площ от 600 кв. м., находящ се в границите г. Л., околоръстен строителен полигон на махала „Държанчова нива“, заедно с построената върху него масивна едноетажна жилищна сграда със застроена площ от 28 кв. м., при съседни: път, Л. Д. АЛ., ДАГ- СГС- С., П. Д. Д., наследници на А. Л. Ц..

Ищецът посочва, че квотите са 3/4 ид. части за нея и 1/4 ид. част за ответницата.

Ответникът е депозирал писмен отговор и е заявил, че искът е допустим, но оспорва иска по отношение на претендираните делбени квоти, както и оспорва факта, че ищцата притежава право на собственост върху имота по пункт втори.

В хода на производството ищцата- В. А. е починала, като е оставила като наследници- ответницата Л.А. по закон и З.П.- наследник по частно завещателно разпореждане. Последната е конституирана като страна по делото по отношение на първия имот, докато за втория имот делбата е прекратена.

Съгласно обявено саморъчно завещание на В. С. А. от 04.03.2015 г., обявено на 09.04.2019 г. от нотариус Мария Маринова- с район на действие РС – С., рег.№793 на НК, на ЗДР. М. П. са завещани 3/ 4 идеални части от масивна двуетажна жилищна сграда със ЗП 58 кв.м. и РЗП от 180 кв. м., заедно с толкова идеални части от общите части на сградата и правото на строеж върху мястото, представляващо УПИ с площ от 802 кв. м., съставляващ парцел 3-220, кв.6 по ПУП на село гара Л. при граници улица, УПИ №2-218, 216, 215, 217: УПИ1-221:УПИ 4-222/л.164 от п.д./.

На 18.02.2019 г. Л. Д. АЛ. е подала заявление от РС- С. за приемане по опис наследството останало от В. С. А. на основание чл. 61, ал.1 ЗН, а именно: 3/4 идеални части от масивна двуетажна сграда, находяща се в г. Л., община С., ул. „И.В.“ №15, със застроена площ от 116 кв.м., построена въз основа на отстъпено право на строеж върху държавна земя, съставляваща УПИ, с площ от 802 кв.м., съставляващ парцел 3- 220, кв. 6 по ПУП на село гара Л..

На 21.05.2019 г. Л.А. е направила възражение за намаляване на завещателните разпореждания до размера на запазената му част като наследник по закон на В. С. А., починала на 25.12.2018 г., а именно 1/2 ид. част от завещания имот. Релевирано е и искане по чл. 36, ал.1 ЗН, имотът да остане изцяло в наследството на Л.А., като З.П. получи стойността на разполагаемата част на А..

С молба от 30.05.2019 г. и уточнителна молба към нея от 08.07.2019 г.

З.П. е поискала да се включат изрично посочени движими вещи в наследствената маса оставена от В. С. А./л.146 от п.д./.

От договор за право на строеж върху държавна земя от 28.07.1982 г. се установява, че е било отстъпено правото на строеж на Д.Б.А., в резултат на което е била построена масивна двуетажна жилищна сграда със застроена площ от 116 кв.м., върху парцел 3, план 220, кв. 6 с площ от 802 кв. м. за построяването на жилище до 120 кв. м, при съседни улица, УПИ №2-218, 216, 215, 217: УПИ1-221:УПИ 4-222, всички в кв. 6 по ПУП на с. гара Л.. Къщата е била построена по време на сключения през 1975г. брак, с първоначалната ищца- В. А., като строежът е бил реализиран с общи средства на двамата съпрузи. Последният факт се установява от свидетелските показания на свид. Т. П.а и П. П..

Видно от удостоверение за наследници от 14.12.2011 г., Д.Б.А. е починал на 02.08.1992 г, като е оставил за свои наследници по закон съпругата си В. С. А. и дъщеря си- Л. Д. АЛ./ответницата по делото/.

Съпругата В. А. след прекратяване на СИО със смъртта на Д. А. е наследила 3/4 идеални части от неговото имущество, докато дъщеря му- Л.А. е наследила 1/4 идеални части.

С решение на поземлената комисия №18 от 28.08.1992 г. е възстановено правото на собственост на наследниците на С. Д. П./баща на В. А./ в съществуващи стари реални граници върху 12 броя земеделски земи в землището на с. Г., община С., а с решение на ПК от №23 от 03.05.2001 г. е възстановено правото на собственост върху отнети гори и земи от горски фонд на наследниците на С. П..

От удостоверение за наследници № 28.01.2020 г./л.207 от п.д./ се установява, че С. Д. П. е починал на 27.10.1991 г. и е имал 4 деца, сред които е била и В. А.. Същият е бил вдовец, поради което всяко едно от неговите деца е наследило 1/4 идеални части от правото на собственост върху възстановените земеделски земи и гори.

От показанията на свидетелите Т. П.а/племенница на В. А./ и П. П. се установява, че В. А. заедно със своя съпруг са построили с общи средства/спестявания и заеми/ две къщи. Първата по малката е била построена някъде около 1984 г., докато втората по-голяма е била построена след това. След смъртта на Д. А., първоначалната ищца е продължила да ползва имота в „Държанчова нива“, като през летния сезон дори е живеела в малката къщичка намираща се в него. Дватама свидетели са категорични, че тя е ползвала имота до 2012-2013г., като след настъпил инцидент е била пострадала и е спряла да ходи там. Дватама свидетели не са посещавали имота през последните десет години, поради което няма как да бъдат приети свидетелските и показания към наличните движими вещи и състоянието на имота към този момент.

От показанията на свидетелите В. Н./свекърва на Л.А./ и П. Н./брат на Р. Н., живеещ на семейни начала с ответницата/ се установява, че Л.А. и Р. Н. са се нанесли в голямата къща в гара Л. през 1992 г. От тяхна страна е бил извършен ремонт през 2004г., като ищцата В. А. е живеела с тях, макар и

отделно на първия етаж. След 2011 г. са започнали скандали с В. А., в резултат на което тя се е преместила да живее в имота намиращ се в „Държанчова нива“. С показанията на двамата свидетели се установява, какви подобрения извършени през годините в обитавания от ответницата и семейството и имот, както и това, в какво са се изразявали отношенията между В. А. и Л.А..

От заключението на вещото лице по допусната и изслушана в първоинстанционното производство съдебно-техническа експертиза /л.197 от п.д./ се установява, че стойността на недвижимите имоти посочени в исковата молба е 54000 лева, сформирани от сумата от 44 900 лева- стойността за първия имот, която включва оценка на правото на строеж и на жилищната сграда, както и сумата от 9100 лева- представляваща стойността за втория имот, включваща оценка на земята и намиращата се върху него жилищна сграда. Настоящия съдебен състав приема, че заключението на вещото лице следва да бъде кредитирано изцяло като обективно и компетентно дадено с оглед останалите данни по делото.

От заключението на вещото лице по допусната и изслушана в първоинстанционното производство съдебно-оценителна експертиза /л.293 от п.д./ се установява, че пазарната оценка на възстановените земеделски земи на наследниците на С. П. е в общ размер на 13911.54 лева.

Пазарната оценка на намиращите се насаждения в четирите имота в землището на село Г., съгласно даденото експертно заключение /л. 301 от п.д./ е в общ размер на 4565,60 лева, сформирани по следния начин- 840 +1740+1124+861.60.

Двете заключения са достатъчно обосновани и ясни, кореспондират с останалите доказателства по делото, поради което следва да бъдат приети изцяло.

По делото е прието и заключение по допусната и изслушана в първоинстанционното производство съдебно-оценителна експертиза, с която вещото лице е оценило посочените от ищцата З.П. движими вещи. Доколкото посочените от нея вещите не са били установени в хода на производството, то приетото заключение, не следва да се кредитира.

При горните факти съдът прие следното от правна страна:

Искането за възстановяване на запазена част от наследството може да бъде предявено от наследник със запазена част с иск или с възражение в рамките на делбен процес, както и самостоятелно.

По делото е доказано, че двуетажна масивна жилищна сграда със застроена площ 58 кв.м. и РЗП от 180 кв. м., заедно с правото на строеж върху имота, съставляващ УПИ III 220, кв. 6 по плана на гара Л., община С., с площ от 802 кв.м е била построена и придобита от Д. и В. А.и по време на брака им сключен през 1975 г., поради което собствеността е придобита в режим на СИО. Същата е прекратена със смъртта на наследодателя на първоначалните страни по делото на 02.08.1992 г.

Безспорно е установено по делото, че В. А. се е разпоредила с 3/ 4 идеални части от масивна двуетажна жилищна сграда със ЗП 58 кв.м. и РЗП

от 180 кв.м., заедно с толкова идеални части от общите части на сградата и правото на строеж върху мястото, представляващо УПИ с площ от 802 кв.м., съставляващ парцел 3-220, кв.6 по ПУП на село гара Л. при граници улица, УПИ №2-218, 216, 215, 217: УПИ1-221:УПИ 4-222, в полза на З.П..

С оглед характера на разпореждането с конкретен имот и доколкото наследството на завещателя несъмнено не се изчерпва с този имот, въззивният съд приема, че се касае за завет по смисъла на чл. 16, ал. 2 ЗН.

Несъмнено е, че ответницата е низходяща на починалата Василка А. и е наследник със запазена част, като доколкото заветника не е наследник по призоваване, тоест по закон, то приемането на наследството по опис е предпоставка за реализиране на правото да се иска възстановяване на запазена част– В този смисъл т. 4 от Тълкувателно решение № 3/2013 г. на ВКС по тълк. дело № 3/2013 г., ОСГК.

Настоящият съдебен състав приема за неоснователно оплакването на жалбоподателят, че ответницата по делото умишлено не е посочила цялото имущество на В. А. при приемането и на наследството по опис.

По делото безспорно се установи, че В. А. и ответницата по делото след 2012 г. са били в силно обострени отношения и не са комуникирали по между си. Нещо повече по делото се установи, че имало сигнали до различни институции срещу ответницата и Р. Н.. Срещу последният дори е водено гражданско дело за развалянето на сключен договор за прехвърляне на недвижим имот срещу задължение за гледане и издръжка. Въз основа на тези факти, както и с оглед факта, че със завещателно разпореждане от 2015 г., В. А. е завещала на лице различно от ответницата/явяваща се наследник по закон/ посочения имот, то може да се направи категоричен извод, че В. А. не е желала ответницата да получи нейното наследство. Л.А. не е била информирана, а и не се доказва по делото да е знаела, че майка ѝ, като наследник на С. П. притежава 1/4 идеални части от възстановените земеделски земи и гори.

Ето защо, предвид горните съображения, изводът на първоинстанционния съд за това, че наследството е било законосъобразно прието по опис от страна на ответницата се явява правилен.

Съгласно разпоредбата на чл. 28 ЗН, когато наследодателят остави низходящи, родители или съпруг, той не може със завещателни разпореждания или чрез дарение да накърнява онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството, а чл. 30, ал. 1 ЗН установява правната възможност на страната, която не може да я получи, да иска намалението на завещанията и даренията.

Несъмнено е установено, че към момента на смъртта си В. А. е притежавал следното имущество: 3/4 идеални част от правото на собственост върху 58 кв.м. и РЗП от 180 кв.м., заедно с 3/4 идеални части от общите части на сградата и от правото на строеж върху имота, съставляващ УПИ III 220, кв. 6 по плана на гара Л., община С., с площ от 802 кв.м което следва да се оцени на стойност 33675 лв/ 44900- 11225/.

В наследствената маса следва да се включат и 1/4 идеални части от

поземлени имоти с идентификатори както следва: 18040.13.13, 18040.14.81, 18040.20.145, 18040.20.146, 19040.20.160, 18040.21.16, 18040.21.24, 18040.22.66, 18040.23.14, 18040.23.23, 18040.23.27 и 18040.24.37 намиращи се в землището на село Г., община С., оценени общо на 13911.54 лева, или съобразно наследените от В. А. 1/4 идеални части - на стойност от 3477,89 лева.

В наследствената маса следва да се включат и 1/4 идеални части от правото на собственост върху поземлени имоти както следва: 18040.43.7, 18040.43.8, 18040.45.3, 18040.45.7 намиращи се в село Г., община С.. Същите са оценени общо на 4565,60 лева, като съобразно притежаваните от В. А. 1/4 идеални части от тях, следва да се оценят на 1141.40 лева.

Не се установи местонахождението на посочените от З.П. движими вещи, поради които същите не следва да се включат в наследствената маса. Не следва да се включи в масата и неурегулиран поземлен имот с площ от 600 кв.м., находящ се в границите г. Л., околоръстен строителен полигон на махала „Държанчова нива“, заедно с построената върху него масивна едноетажна жилищна сграда със застроена площ от 28 кв.м., при съсед: път, Л. Д. АЛ., ДАГ-СГС- С., П. Д. Д., наследници на А. Л. Ц.. За процесния имот не са ангажирани доказателства, от които да се направи извод, че е бил собственост на В. А. или Д. А., за да може да се включи в наследствената маса. Ето защо предвид съвпадането на изводите на настоящата инстанция, с тези на първоинстанционния съд, то направените оплаквания с въззивната жалба по отношение на имуществото, което следва да се включи в наследствената маса на В. А., следва да се оставят без уважение.

При така приетото, наследствената маса следва да е в общ размер на 38294.29 лева, сформирана по следния начин - $33675 + 3477.89 + 1141.40$.

Наследодателят е завещал 3/4 идеални част от правото на собственост върху 58 кв.м. и РЗП от 180 кв.м., заедно с 3/4 идеални части от общите части на сградата и от правото на строеж върху имота, съставляващ УПИ III 220, кв. 6 по плана на гара Л., община С., с площ от 802 кв.м на З.П., който завет следва да се оцени на стойност 33675 лв.

Разполагаемата част на В. А., определена по правилото на чл. 29, ал. 1 ЗН /доколкото е оставила едно дете/ е $1/2$ или $38294.29/2 = 19\,147,145$ лева.

Чистият актив се образува, като се съберат имуществата, които остават в наследството /активите/, без стойността на завета. Чистият актив от наследството е в размер на 4 619,29 лв. сформиран по следния начин - $38294,29 \text{ лв.} - 33675 \text{ лв.}$

Следователно стойността на имуществото, което ответницата ще получи е в размер на 4 619,29 лв., а стойността на запазената и част от наследството – 19147.145 лв. Доколкото стойността на имуществото, което ще получи от чистия актив е по-ниска от размера на запазената и част, то следва да се приеме, че е налице превишаване – запазената част е накърнена и заветът подлежи на намаление, а запазената част следва да бъде възстановена . Накърнената запазена част е в стойностно изражение от $14\,527,855 \text{ лв.}$ / $19\,147,145 - 4\,619,29$ /.

В разпоредбата на чл. 36, ал. 1 ЗН са регламентирани две хипотези, като общи условия и за двете са предмет на завета/дарението да е недвижим имот и от него да не може да се отдели удобно част, за да се допълни запазената част на наследника. Допълнително условие в първата хипотеза е стойността на завещания/подарения имот да надвишава с 1/4 разполагаемата част – тогава имотът остава изцяло в наследството, а заветникът/надареният получава стойността на разполагаемата част. Смисълът на чл. 36, ал. 1, изр. 1 ЗН е имотът да остане изцяло в наследството и да се поделит между наследниците, а заветникът/надареният да се изключи от делбата чрез парична компенсация.

Задържането на имота обаче може да се постанови само при изрично направено искане в този смисъл от страна на облагодетелствания – арт. чл. 6, ал. 2 ГПК. В случая искане за задържане на имота е отправено от ответницата по делото, която е наследник със запазена част, поради което се явява основателно, тъй като стойността на 3/4 ид.ч. от предмет на завета – 33675 лв., надвишава разполагаемата част от наследството – 19 147.145 лева с повече от 1/4.

Ето защо е правилен изводът на първоинстанционния съд по направеното искане, а отправените с въззивната жалба оплакване е неоснователно.

Предвид изхода по преюдициалния спор по чл. 30 ЗН за процесният недвижим имот то предявеният иск за делба на двуетажна масивна жилищна сграда със застроена площ 58 кв.м. и РЗП от 180 кв.м., заедно с правото на строеж върху имота, съставляващ УПИ III 220, кв. 6 по плана на гара Л., община С., с площ от 802 кв.м, срещу Л. Д. АЛ., правилно е отхвърлен като неоснователен.

Поради съвпадането на изводите на двете инстанции, първоинстанционния акт, следва да бъде потвърден.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРДЖАВА решение № 260081 от 30.08.2021 г., постановено по гр. дело № 513/2017 г. на Районен съд- гр. С..

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280, ал. 1 ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____